

Capelleta de Sant Roc

Balsareny

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector central del terme municipal. Als afores de Balsareny, vora el Pont del Riu sobre el Llobregat.
Emplaçament	Carretera d'Avinyó (BP-4313) a la sortida de Balsareny, km. 42,1.
Alçada:	298
Coordenades:	
Latitud:	41.85997
Longitud:	1.8796
UTM Est (X):	407007
UTM Nord (Y):	4634836

Classificació

Número de fitxa	08018 - 194
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Element arquitectònic
Estil / època:	Modern
Segle	XVIII
Any	1797
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	Inexistent
Número inventari	IPA 16276
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament de Balsareny
Fitxes associades:	

[Pont del Riu](#)

[Font de Sant Roc](#)

Descripció

Capelleta o oratori situat a la banda de ponent de l'anomenat Pont del Riu, vora el Llobregat. Fou inaugurada el mateix any que el pont, i està dedicada a sant Roc, a la Verge dels Dolors i a Sant Joan Baptista. És una petita construcció en forma d'edicle, de planta quadrada i amb una coberta de morter de vessants lleugerament còncaus. A la part davantera té una fornícula protegida per una reixa. Les figures de l'interior han estat restituïdes moltes vegades, i les actuals són de factura molt recent. La construcció és feta amb pedra ben tallada i està flanquejada amb un banc de pedra a cada costat

A la part inferior té una inscripció parcialment esborrada per l'erosió. Una placa de marbre que s'hi va col·locar l'any 1916 transcriu el text que estava gravat a la pedra, i que reproduïa uns versos redactats per Roc García de la Enzina, rector de Balsareny que va impulsar la construcció del pont.

El text de la placa diu el següent: “VIRGEN DOLOROSA EL PUENTE / POR VOS SIN MAL CONCLUIDO / GUARDAD, PUES EL PUEBLO UNIDO / LO PIDE DEVOTAMENTE. / VOS, BAUTISTA PENITENTE, / Y VOS, MI PATRÓN SAN ROQUE, / HACED QUE NO SE DERROQUE / NI ESTA CAPILLA, SI OS PLACE, / QUE EL RECTOR GARCÍA OS HACE / PARA QUE EL PUEBLO OS INVOQUE. 1797 (por copia año 1916).” Hi hem inclòs la puntuació que proposa Ramon Carreté (2010: 105), així com una esmena feta pel mateix autor, que considera que hauria de dir “sin mal concluido”, en lloc de “sin mal concebido”, com apareix a la placa.

Observacions:

A la banda de llevant del pont hi havia una altra capelleta que estava dedicada a la Immaculada Concepció i que ja no existeix. La capelleta originària havia estat erigida al segle XVII per Isidre Rodoreda i Puidorca, amo de la masia de Puigdorca, en agraïment per haver-se salvat de morir ofegat un dia que travessava el riu. El seu descendent Carles Puigdorca la va reedificar el 1797, quan es va inaugurar el pont.

El rector Roc García va gravar encara uns altres versos sobre un arc del pont. Se'n coneix una quarteta, avui esborrada pel desgast de la pedra, que devia formar part d'un peça més llarga (Carreté, 2010: 105). Aquesta quarteta deia així:

“García Rector es, lector atento,

quien, por bien de sus fieles parroquianos,

fabricó tan famoso monumento

ayudado en manobres muy ufanos...”

Història

El pont sobre el Llobregat fou construït a finals del segle XVIII i va suposar un gran canvi. El seu impulsor va ser el rector del poble: Roc García de la Enzina, un personatge destacat en la història de Balsareny.

Havia nascut en un lloc de la província de Valladolid i de jove va venir a Catalunya acompanyat d'un seguici de patges, cridats, ajudants i col·laboradors paisans seus. Després d'haver estat ordenat capellà al seminari de Vic, el 1775 va guanyar per oposicions la rectoria de Balsareny, càrrec que va ocupar fins a la seva mort, l'any 1807.

Roc García era una persona il·lustrada i amb coneixements d'enginyeria. Per això davant del conflicte motivat per l'ús de l'aigua de la Séquia de Manresa va idear un artilugi anomenat trompa o sifó, que permetia treure aigua del canal sense foradar-lo ni malmetre l'obra. Tot i això, va ser objecte d'un litigi que va acabar perdent i condemnat a pagar una multa de 100 lliures.

Però l'estada d'aquest rector a Balsareny és recordada sobretot per la construcció del pont del Riu, fet segons plànols que va dissenyar en persona. Almenys la tradició diu que ell mateix va dirigir l'obra. Per fer el pont va mobilitzar durant anys mà d'obra de feligresos voluntaris. La Construcció va començar el 1779 i, després d'alguna interrupció, es va poder inaugurar el dia de Sant Marc de 1797. L'obra, costejada pel mateix rector i pels parroquians, va pujar a 20.500 lliures de moneda barcelonesa. L'amo de la masia de Puigdorca va fer una contribució especial tot pagant els picapedrers.

La construcció del pont de Balsareny va convertir aquesta població en una cruïlla estratègica: a més de la ruta del Llobregat, a partir d'aleshores hi passava també la ruta de la sal cap a Vic. Això va comportar un ascens en el nombre de persones que a Balsareny tenien com a ofici el de traginer (Piñero, 1995: 104), i també va motivar que s'instal·lessin més hostals al poble.

Bibliografia

AUTORS DIVERSOS (1978-79). *Història de Balsareny*. Grup d'Estudis Locals (G.E.L.). Treball inèdit al fons de la Biblioteca Popular de Balsareny.

CARRETÉ PARERA, Ramon; BENÉITEZ, Vicenç (2002). *Balsareny: història en imatges (1897-1975)*. Col·lecció Fotografia històrica, 12. Angle Editorial; Centre d'Estudis del Bages, Manresa, p. 16-17.

CARRETÉ PARERA, Ramon (2010). *Noms de lloc, de casa i de persona de Balsareny*. Institut Cartogràfic de Catalunya, Barcelona, p. 105.

FERNÁNDEZ, Jordi (1974). *Balsareny, guia turística*.

PIÑERO SUBIRANA, Jordi (1995-1996). *Projecte museològic i museogràfic del Museu dels Traginers*. Ajuntament de Balsareny (treball inèdit).

SERRA SALA, Joan. M. (1988). "Balsareny", *Història del Bages*, vol. 1. Parcir Edicions Selectes, Manresa, p. 141.

SERRA SALA, Joan M.; CARRETÉ PARERA, Ramon (2005). *Balsareny, ahir i avui*. Ajuntament de Balsareny, p. 91-94.

VILA SALA, Anton, *pbre.* (1930). *Biografia de D. Roque García de la Enzina, rector qui fou de Balsareny (anys 1775 a 1807)*. Impremta de Domingo Vives, Manresa.

